

KÖVETELMÉNYEK ÉS TANTÁRGYI PROGRAM

az Alkotmányjog gyakorlat 2. c. tantárgyból

tárgykód: AJALK272L4

jogász szak levelező tagozat

2024/2025. tanév II. félév

Tárgyfelelős: Dr. Hallók Tamás egyetemi docens

Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy oktatója: Dr. Hallók Tamás egyetemi docens

Előtanulmányi kötelezettség: Alkotmányjogi gyakorlat 1.

Egyidejű felvétel: Alkotmányjog 2.

Óraszám: 2/félév

Számonkérés módja: gyakorlati jegy

Kreditpont: 1 kr.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T10, T11, T13, T14, T15

képesség: K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K19, K20, K25, K28, K29, K30, K31, K32, K33

attitűd: A2, A3, A4, A5, A6, A7, A10, A15, A18

autonómia és felelősség: F1, F5, F6, F8

1. A tantárgy feladata és célja

Alkotmányjogi szövegek (jogszabályok, bírói döntések, alkotmánybírósági határozatok, szakirodalom) tanulmányozása. A jogeset-megoldási készség kialakítása az alkotmányjogban. Alkotmányjogi jogszabályok, bírói (alkotmánybírói) döntések elemzése, ennek módszerei. Alkotmányjogi jogesetek megoldása, ezek értékelése. Az elsajátított készségek értékelése.

2. A tantárgy tematikus leírása

1. Kormányformák. A parlamentáris kormányforma. A parlament mint képviseleti szerv. Egy és kétkamarás parlament. Az Országgyűlés alkotmányos feladatai. A törvényhozás és az ellenőrzés, a személyi-szervezeti funkció.
2. Az Országgyűlés belső szervezete: tisztségviselők, Házbizottság, bizottságok, frakciók. Az országgyűlési képviselők jogállása. Az Országgyűlés eljárása. Az Országgyűlés megbízási ideje, ülészakok, határozatképesség és szavazás.
3. A törvényjavaslatok tárgyalási rendje. A törvényhozási eljárás. A törvényhozás és a jogalkotás alkotmányos kérdései.
4. A törvények fajai. Sarkalatos törvények. Költségvetési törvény tárgyalási rendje. Nemzetközi szerződéseket kihirdető törvény. Törvény és rendelet viszonya. Az Országgyűlés határozatai. Interpelláció és kérdés.
5. A köztársasági elnök alkotmányos feladatai. A köztársasági elnök (1946–1949). A Népköztársaság Elnöki Tanácsa (1949–1989). A köztársasági elnök választása, megbízási ideje, megbízásának megszűnése és felelőssége. A köztársasági elnök hatáskörei (az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság határozatai szerint). A köztársasági elnök és a kormány. Miniszteri ellenjegyzés.
6. A Kormány. A kormányzás és a végrehajtó hatalom. A kormányzati tevékenység. A Kormány hatáskörei és tagjai. A Kormány létrejötte, megszűnése, megbízási ideje; az ügyvivő kormány. A miniszterelnök, a miniszterek és az államtitkárok jogállása. A kormány és a parlament kapcsolata. Bizalmatlansági indítvány, bizalmi szavazás, miniszteri felelősség.
7. A közigazgatás alkotmányos alapjai. A kormány mint a közigazgatás legfőbb szerve.
8. Központi közigazgatási szervek. A kormánytól független közigazgatási szervek. A fegyveres erők jogállása.
9. A közigazgatás helyi szervei. Államigazgatási szervek és önkormányzatok. Az önkormányzatok alkotmányban biztosított hatáskörei és feladatai. Államigazgatási feladatok, hatáskörök és helyi közügyek.
10. Az igazságszolgáltatás. Az igazságszolgáltatás fogalma, az igazságszolgáltatás szervei.
11. Az igazságszolgáltatás alapelvei: a bírói függetlenség, a törvényes bíróhoz való jog, a jogorvoslathoz való jog és a bírósághoz fordulás joga. A bíróságok előtti egyenlőség.
12. A bírósági szervezet, a Kúria alkotmányos jogállása. A bíróságok igazgatása. Az Országos Bírósági Hivatal. A bírák jogállása, kinevezése, előmenetele, javadalmazása, felelőssége.
13. Az ügyészség alkotmányos feladatai. A magyar ügyészség szervezete és az ügyészek jogállása.
14. A legfőbb ügyész alkotmányos pozíciója és hatásköre. Az ügyész, mint közvádoló és az ügyészi felügyelet.

3. A félév elfogadásának feltételei

A gyakorlati jegy feltétele az aláírás megszerzése. A félévi aláírás feltétele a gyakorlaton való részvétel. Az aláírás pótlására a szorgalmi időszak utolsó hetében, továbbá a vizsgaidőszak első három hetében van lehetőség.

4. Számonkérés követelményei

A gyakorlat aláírásának feltétele: a teljes gyakorlaton való részvétel.

Gyakorlati jegy. A gyakorlat értékelése 1-5 terjedő érdemjeggyel történik (öt fokozatú). A gyakorlati jegy a félév során megírásra kerülő írásbeli beszámoló értékelése alapján kerül kialakításra.

A gyakorlaton a hallgatóknak dolgozatot kell írniuk a következő alkotmánybírósági határozatokról feltett kérdésekből:

- 36/1992. (VI. 10.) AB határozat a köztársasági elnök kinevezési jogköréről;
- 55/2004. (XII. 13.) AB határozat a kormányfő és a kormány lemondásával kapcsolatos eljárásról;
- 33/2012. (VII.17.) AB h. a bírák nyugdíjazásáról
- 4/1999. (III. 31.) az Országgyűlés üléskezési rendjéről
- 15/2019. (IV. 17.) AB határozat az Országgyűlés szavazási rendjéről

Az aláírás és a gyakorlati jegy pótlása: Az aláírást pótolni a fentebb megjelöltek közül egy másik alkotmánybírósági határozat (ami nem azonos a gyakorlati jegyért írandó dolgozatban kifejtettel) minimum 3 teljes oldal terjedelemben való összefoglalása. Ezt kinyomtatva kell beadni.

Az aláírás pótló feladat formai követelményei: Times New Roman betűtípus, 12-es betűnagyság; 1,5-es sortáv, a margók távolsága pedig mindenütt 2 cm. A szöveg szedése folyamatos, tehát közben nem kell kihagyni sorokat, mert a szöveget a magyar nyelvtan szabályainak megfelelően bekezdésekkel tagoljuk.

Az aláírás pótló dolgozat elutasítását vonja maga után az alkotmánybírósági határozat vagy bármely nem a dolgozat szerzője által írt anyag változtatás nélküli egy az egyben való átvétele!

A gyakorlati jegyet (és így a dolgozatot) pótolni a pótlás időpontban lehet a dolgozat megírásával azoknak, akik a gyakorlaton nem írtak dolgozatot, vagy akiknek a dolgozata elégtelen lett.

5. Gyakorlatok témái, helye és ideje

Gyakorlat (Hallók Tamás)

április 12., szombat, 16.–17.40, XXXVII. ea.

Alkotmányjogi jogszabályok, bírói (alkotmánybírói) döntések elemzése, ennek módszerei.

Alkotmányjogi jogesetek megoldása, ezek értékelése.

Az elsajátított készségek értékelése.

A gyakorlaton a hallgatóknak dolgozatot kell írniuk a következő alkotmánybírósági határozatokról feltett kérdésekből:

- 36/1992. (VI. 10.) AB határozat a köztársasági elnök kinevezési jogköréről;
- 55/2004. (XII. 13.) AB határozat a kormányfő és a kormány lemondásával kapcsolatos eljárásról;
- 33/2012. (VII.17.) AB határozat a bírák nyugdíjazásáról
- 4/1999. (III. 31.) AB határozat az Országgyűlés üléskezési rendjéről
- 15/2019. (IV. 17.) AB határozat az Országgyűlés szavazási rendjéről

Gyakorlatpótlás (Hallók Tamás)

május 16. péntek, 19.00–20. XIX. ea.

5. Kötelező tananyag

Alkotmánybírósági esetjog. (szerk.: Halmai Gábor), INDOK, Bp., 2004.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

6. Ajánlott irodalom

Az értelmezett alkotmány. (Szerk.: Balogh Zsolt – Holló András) Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2000.

Petrétei József: *Magyar Alkotmányjog II.* Dialog Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2000.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: Constitutional and Administrative Law. Longman, London, New York, 1986.

Felmentési kérelmek elbírálása: Alkotmányjogi gyakorlatból csak az a hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult Alkotmányjogi gyakorlatot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75%-os egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6. 222-es szobában történik. Ügyintéző: Hodosi Gabriella

Miskolc, 2025. január

Alkotmányjogi Tanszék